

Takács Géza

Köszöntő

Pünkösdtől írom a lap megújulásáról szóló bevezetőt, s ez lesz az első 2013-as lapszám.

Miért is? A lap szerkesztői hosszú évek óta küszködtek a pénztelenséggel, szinte lapszámonként változott a helyzet, hol innen, hol onnan került átmeneti, alkalmi támogatás a kiadásra. A megjelenés bizonytalanságát a szerkesztőség látszatszerkesztőséggé változása, fogyatkozása is súlyosbította. Elmentek a régiek, ki nyugdíjba, ki más munkahelyre. Nekik még az életük volt, lehetett a lap: Schüttler Tamás, Szabó Ágnes, Győri Anna, Budai Ágnes, Hernádi Katalin. A főszerkesztőnek, Mayer Józsefnek a lap gondozása csak az egyike volt fontos szakmai feladatainak, nagy küzdelmet folytatott lapszámról lapszámról a lap életben tartásáért. Mellette volt Juhász Zsuzsanna, a szerkesztőségi titkár, aki odaadó igyekezetével a működő szerkesztőség illúzióját igyekezett fenntartani, próbálta megtartani a hosszú ideje várakozó szerzők reményét írásaik megjelenéséhez. Hogy talán, majd, nemsokára, hamarosan, feltétlenül, remélhetőleg, amint lehet...

Az OFI vezetése azonban úgy döntött, nem könnyen, nem gyorsan, hogy a lapnak lennie kell, a rendszeresen működő, rendszeresen megjelenő folyóiratra szüksége van a szakmának, a szaktudománynak, az új pedagógus nemzedékeknek. Forrást kerestek, új munkatársakat, s a féléves csúszás a megjelenésben nem vészjel, hanem a megújuláshoz szükséges komoly előkészületek.

A lapot kiadó OFI szakmai együttműködési megállapodást kötött a Magyar Pedagógiai Társasággal, ez alapján új szerkesztőbizottság alakult, nagyobb felelősséggel a lap sorsáért, mint amelyet az eddigiiek vállalhattak, s egyúttal több segítséget ígérve a szerkesztőségnek.

Most rövid bemutatkozásnak kell következnie. Tanár vagyok, s tanárként egyúttal többször is voltam oktatási lapok munkatársa, szerkesztője. Legelőször is az *Új Pedagógiai Szemléé*, húsz évvel ezelőtt. A szerkesztést azért vállalom, hogy segítsek a nélkülözhetetlen, pedagógiai kötöttségű közösségek működésében, formálódásában, a folyamatos szel-

lemi forgalomban, akár a pedagógusok több mint százhatvanezréről van szó, akár a kutatói elitéről, akár a mindennapi pedagógiai történetekről, akár nemzetközi kutatásokról. Az együttműködés kultúrája nélkül az óvoda, az iskola kultúrája mindig válságban lesz.

Számomra akkor igazi egy pedagógiai lap, ha minden sorában benne van annak a belátása, hogy nem sok nehezebb és fontosabb dolog van a világon, mint jól tanítani, mint jó nevelőnek (facilitátornak, animátornak, mentornak) lenni, mint segíteni azoknak a gyerekeknek, akiknek családjai már évtizedeket gyűjtöttek össze az elveszettségből, s mégis meg kellene találniuk magukat. Erre az érzékenységre persze egy lap soha sem lesz képes, hiszen mégis csak papírból készül, de legalábbis efelé igyekezzen. Ne feledkezzen meg róla.

S persze korszerűnek kell lennie, amit én úgy értek, hogy valódinak, igazinak, és európai lapot kell szerkeszteni, természetesen, de nem az az európai lap, amelyik olyan, mintha Brüsszelben szerkesztenék, hanem, ha éppen Budapesten készül, akkor nagyon is budapesti. Kavarog benne minden, ami itt a Duna táján forrong: összecsiszított, összezszikrázó korok, reformok, kultúrák, népek, múltak, fájdalmak, tévedések, veszteségek, álmok és remények.

Itt a puszták, tanyák, kastélyok, vándorlások, telepítések, telepek gyermekei, unokái még nagyjából együtt vannak az óvodában, amely még mindig a legbiztonságosabb pedagógiai hely errefelé, noha folyamatos veszélyben, úgy tűnik, olykor talán már csak a neve védi. Az alsóban azonban már nincs béke, mintha épp az elnevezés átka sújtaná, hogy nem értjük, nem bírjuk megérteni, valójában legfelül kellene látnunk, legelől, még csak nem is eleminek, hanem alapnak. A tanítónők lelke óvja még valamelyest, csak hát a tanítónőknek zord kapuőröknek is kellene lenniük, de azok nem lehetnek, így aztán folyik a marakodás, hogy kié a gyerek, a szülőké, az akadémiaié, az önkormányzaté, a kutatóké, a tudományoké, a felső tagozaté, az államé vagy éppen önmagáé? Így hát a tanítónők egyre jobban kezdik elveszíteni a gyerekeket meg magukat is. Az alsó emiatt olykor szinte már csak osztályozó, szelektáló, minősítő intézmény, a jövő helyett a múlt, hiába minden erőfeszítés...

Nem elemzés ez, nem tétel, nem is folytatom, nem is nekem kell folytatni, csak aggodalom, jelzése a szerkesztő tanári, pedagógiai, polgári gondjai egyik körének. De a lap nem ezt a nyomvonalat követi, nem követ másféle irányt sem, a jó pedagógiát szeretné szolgálni, megmutatni, serkenteni. A jó pedagógiára pedig nincsen szabály, sokféle lehet, sokféleképpen kell lennie, a lap tehát a jó pedagógiák művelői, képviselői, kutatói, felfedezői, megálmodói, vagyis szerzői révén teremthet magának nyomvonalat – vagy sehogy.

A külsőségek láthatók, képekkel gazdagodik a lap, pontosabban a képek visszatérnek a lapba, és nem csak dekorációnak. Azt gondoljuk, a kép a pedagógiai cselekvés természetes eleme, a 355 éves *Orbis Pictus*, majd ugyanannyi kiadása vagy bármely mai tankönyv szemrevétele elégséges indoknak látszik.

Általánosságban azt szeretnénk, hogy az iskolától a kutatásig és a kutatástól a pedagógiai intézményekig, vagy éppen az informális pedagógiai helyszínekig vezető utak valamelyest lerövidüljenek, könnyebben járhatók legyenek, élénküljön meg a forgalom, ébresszen minél szélesebb körben kedvet a mozdulásra, a helyváltoztatásra, a fordulatra, a keresésre, a találkozásra vagy épp a szembesülésre.

Tárgyszerűbben:

A *Tanulmányok* rovat tudományos értekezéseinek rangját azzal szeretnénk erősíteni, hogy a rovatba szánt dolgozatoktól a nemzetközi tudományos elvárásokhoz igazodó publikációs stílust várunk el, ezek megegyeznek a *Magyar Pedagógiánál* érvényes követelményekkel. Emellett anonim, pontozásos, több szempontú lektorálási eljárás előzi meg a döntést a közlésről.

Az *Értelmezések, viták* rovat formai követelményekben megengedőbb, nyitott az értelmezés sokféle szemléleti és nyelvi változatai iránt. Ahogy nyitott a vitákra is, álláspontunk szerint minden tétel, gondolat, megoldás aktuális érvényességét vitákban kell próbára tenni, megerősíteni.

A *Műhely* rovatban közvetlenül arról lenne szó, ami a pedagógiai intézményekben történik, s a leírást, az elemzést is elsősorban a pedagógiai cselekvőktől várjuk. Ugyanakkor itt volna a helye a gyakorlat közvetlen megjelenítése más műfajainak is, a portrénak, az intézménybemutatóknak, jellemzéseknek. Itt volna mód a kutatás mindennapjainak a bemutatására is.

A *Pedagógiai jelenetek* rovatban terveink szerint a pedagógia mint élmény, mint történet, mint esemény jelenik meg. Esetek: tanulmányok forrásaiként, tanulmányokkal vitatkozva, tanulmányokat erősítve. Esetek: a látható pedagógia megmutatására.

A *Kitekintés* rovat a pedagógia határainkon túli színtereiről hoz híreket, noha az európai látószöveget a legpartikulárisabb ügyben is szerkesztősi mércének gondolnánk.

A *Szemle* rovatot, már csak a lap nevének is tartozva ezzel, igyekszünk nagyon komolyan venni, nem szabadna megtörténnie, hogy jelentős pedagógiai mű említetlen maradjon, s kimerészkednénk a szakma szűkebb területéről a filmig, a színházig, az internetes kultúráig.

Vannak aztán még más, mozgó rovat terveink is, témákról is eshetne szó, stratégiáról, a remélt olvasókról és a remélt szerzőkről, a laptársakról, s még sok mindenről, ami egy élő folyóirat ügye, kérdése, de minderről majd működés közben, a működés révén.

Ugyanakkor arra kérném olvasóinkat, legyenek türelemmel és legyenek segítségünkre, addig legalábbis, amíg hihető, hogy nem feledkeztünk meg célunkról: tenni azért, hogy a magyar pedagógia a magyar kultúra erős, virágzó ágazata legyen ismét.

Még mindig sokkal tartozunk Apáczainak.

Ez a rovat, ahol most a szerkesztő bemutatkozik, nem a szerkesztő rovata, itt a pedagógiában nélkülözhetetlen személyes hangnak szeretnénk teret adni, mindazoknak, akik személyessége már történet, tett, szakmai mű.

Iskolai évtizedeim során megismert kollégáimat szólítottam meg levélben, érdeklődve pedagógus-hogyanlétük iránt. A válaszaik végül bőségesebbek voltak a vártnál, így hát nem ide kerültek, ahogy terveztem, hanem a *Pedagógiai jelenetek* rovatba. Ott olvashatók.

Két kollégát idéznék itt. Barlai Róbertné azt írta: „A mindent átalakító rendszer-változtatás nagyon sok bizonytalanságot teremt, ami részben természetes az átmeneti folyamatban (rég rutinok már nem használhatók, az újak még nem alakultak ki), de ebben a helyzetben a legfontosabb: az aggodalmakra, kérdésekre, véleményekre, javaslatokra folyamatosan és őszintén reagálni.” Erre szegődtünk.

Ricsey Edit írta (gyermekei után a fővárosba költözött frissnyugdíjasként): „Végre aktív vagyok a helyi Rákóczi Szövetségben, a határon túli magyarság segítése mindig fontos volt nekem. Most adtunk le három pályázatot, hogy a zuglói és a kinti iskolák kapcsolatot vehessenek fel, s közösen megnézhessék a komáromi színház előadását odaát. Közben lapot szerkesztettem a zuglóiaknak.

Mentorált kis roma tanítványommal neten napi kapcsolatban vagyok, tele lelkiismeret-furdalással, mert Gyomárról eljöttömkor otthagytá a gimit, átment Jánoshalmára a szerelméhez és az ott lakó nővéréhez. Az ottani tanárokkal neten leleveleztem, hogy ne hagyják elveszni. Néha hf-et írunk együtt, de a legnagyobb feladatomban annak a bizonygatása, hogy miért is kell tanulni. Az ő egyik házi feladatára (riport velem) kezdtem átgondolni, mi is a véleményem – így visszatekintve – a saját tanári pályámról...”

Mi a véleményünk magunkról? Igyekszünk majd erről a kérdéstről sem megfélekedezni egyetlen lapszám erejéig sem.

